

РЕПУБЛИКА СРПСКА

МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ

**ПРАВИЛНИК
О ОЦЈЕЊИВАЊУ УЧЕНИКА У НАСТАВИ И ПОЛАГАЊУ ИСПИТА У СРЕДЊОЈ
ШКОЛИ**

Бања Лука, август 2013. године

На основу члана 60. став 11. Закона о средњем образовању и васпитању („Службени гласник Републике Српске”, бр. 74/08, 106/09 и 104/11) и члана 82 став 2. Закона о републичкој управи („Службени гласник Републике Српске”, бр. 118/08, 11/09, 74/10, 86/10 и 24/12), министар просвјете и културе доноси

ПРАВИЛНИК О ОЦЈЕЊИВАЊУ УЧЕНИКА У НАСТАВИ И ПОЛАГАЊУ ИСПИТА У СРЕДЊОЈ ШКОЛИ

Члан 1.

Овим правилником утврђује се начин и критеријуми оцјењивања ученика у настави и начин и вријеме полагања испита у средњој школи (у даљем тексту: школа).

Члан 2.

(1) У школи се полагају разредни, завршни, матурски, поправни, допунски и годишњи испити.

(2) Полагање матурског и завршног испита регулише се посебним прописима о садржају и начину полагања завршног и матурског испита.

Члан 3.

(1) Вредновање ученичких постигнућа је процес који се састоји од праћења, провјеравања и оцјењивања.

(2) Под праћењем знања, вјештина и способности и њихове примјене подразумијева се континуирано уочавање и биљежење запажања о развоју ученичких интересовања, мотивације и способности, њихово напредовање и резултати у остваривању очекиваних постигнућа, дефинисаних наставним планом и програмом, њихов однос према раду и постављеним задацима и васпитним вриједностима.

(3) Провјеравање и оцјењивање ученика је саставни дио васпитно-образовног процеса у школи којим се ученици континуирано подстичу на савјесно и активно усвајање знања, вјештина и навика, а изражава се оцјеном у складу са Законом.

(4) Начин праћења, запажања и уписивања података у процесу оцјењивања знања, вјештина, способности и укупних резултата ученика мора бити јаван, разумљив и доступан ученику и његовом родитељу.

Члан 4.

(1) Наставник оцјењује ученике, а ученик не може бити оцијењен када је из било ког разлога одсутан са часа.

(2) Оцјењивање може бити индивидуално или групно.

(3) Оцјењивања се остварују посредством:

а) разговора,

б) израде писмених, графичких, практичних, техничких и других задатака,

в) рјешавања задатака објективног типа,

г) вишеминутог контролног провјеравања знања,

д) наступа,

ђ) презентација,

е) тестова,

ж) интервјуа,
з) есеја и
и) извођења и других одговарајућих облика и поступака у складу са наставним програмом предмета.

Члан 5.

Током спровођења провјеравања и оцјењивања знања, вјештина и способности ученика обавезно се:

- а) поштује личност ученика,
- б) уважава и подстиче ученикова способност и развија осјећај самопоуздања,
- в) омогућава ученику да се сам јави за провјеру знања,
- г) омогућава ученику да разговара са наставником у поступку утврђивања оцјене,
- д) помаже ученику да процјењује рад других ученика и да може дати јасну и објективну повратну информацију,
- ђ) даје јасна повратна информација ученицима и родитељима о томе шта је ученик савладао, а у чему му је потребна помоћ,
- е) оспособљава се ученик за самоучење, самовредновање и самопроцјену свог знања, вјештина и способности и процјену знања других ученика у складу са њиховим индивидуалним могућностима,
- ж) подстиче ученика на активно учествовање у свим облицима васпитно-образовног рада и
- з) јавно саопштава оцјена.

Члан 6.

Праћење и оцјењивање ученика из наставних предмета је сталан процес, који нарочито треба да:

- а) на објективан и поуздан начин утврди напредовање ученика у савладавању садржаја наставног плана и програма,
- б) подстиче наставника, ученика и родитеља на активан однос према настави и ваннаставним облицима васпитно-образовног рада и учења,
- в) оспособљава ученика за објективну процјену сопствених постигнућа и постигнућа других ученика и
- г) показује ефикасност организације наставе и рада наставника.

Члан 7.

(1) Основни елементи вредновања ученичких знања, вјештина и способности и њихове примјене су:

- а) познавање и разумијевање наставних садржаја,
- б) усмено и писмено изражавање, у складу са индивидуалним могућностима ученика,
- в) практична примјена наученог,
- г) развијеност вјештина,
- д) начини учествовања у усвајању наставних садржаја,
- ђ) квалитет извођења или презентације,
- е) квалитет пројекта,
- ж) квалитет интервјуа,
- з) квалитет портфолио рада,
- и) квалитет есеја,
- ј) оцјењивање појединих фаза рада,

к) оцјена задатог рада или његовог дијела и

л) напредак у развоју осталих психофизичких способности и могућности.

(2) Успјех ученика у оцјењивању практичног рада или његовог дијела, експеримента, или извођења лабораторијске и друге вјежбе оцјењује се на основу примјене ученичког знања у извођењу задатка, самосталности и приказаних вјештина, кориштење материјала и алата, инструмената и других помагала, те примјене мјера заштите према себи, другима и животној средини.

Члан 8.

Модул је заокружена цјелина учења која може да буде самосталан или у вези са другим модулима.

Члан 9.

Ако ученик има недовољну оцјену из једног или два предмета упућује се на поправни испит из тог/тих предмета.

Члан 10.

(1) Учешће ученика у изради пројектног задатка је обавезно.

(2) Пројектни задатак се оцјењује бројчаном оцјеном од 1 до 5.

(3) Пројектни задатак у току једне године у оквиру профила занимања се обавезно оцјењује у складу с модулом.

Члан 11.

(1) Закључна оцјена из предмета утврђује се на крају првог полугодишта и изводи се као аритметичка средина свих добијених оцјена.

(2) Закључна оцјена на крају другог полугодишта изводи се као аритметичка средина оцјена добијених у другом полугодишту и закључне оцјене на крају првог полугодишта.

Члан 12.

(1) Успјех ученика у учењу из наставних предмета у току наставе и на крају сваког полугодишта оцјењује се описном и бројчаном оцјеном:

а) одличан (5),

б) врлодобар (4),

в) добар (3),

г) довољан (2) и

д) недовољан (1).

Члан 13.

(1) Оцјену одличан (5) добија ученик:

а) који је у цјелини усвојио основна, проширена и продубљена знања, вјештине и способности, а према програму предмета,

б) чија су знања, вјештине и способности на нивоу разумијевања и самосталне примјене у сродним и новим околностима, односно који:

1) уочава битно,

- 2) лако одваја појединачно, опште и посебно, ради уопштавања,
- 3) логички повезује чињенице и појмове,
- 4) самостално закључује, на основу датих података,
- 5) критички расуђује,
- 6) рјешава проблеме на нивоу стваралачког мишљења,
- 7) посједује богат рјечник и лако се садржајно усмено и писмено изражава,
- 8) лако и брзо примјењује стечена знања,
- 9) испољава креативну активност на већини часова тог предмета,
- 10) показује интересовање и самоиницијативност за проширење стеченог знања и додатно самообразовање,
- 11) учествује самостално у идејном рјешењу пројекта и
- 12) је овладао предвиђеним психомоторним вјештинама и способностима у руковању средствима и техникама рада на нивоу самосталне и стваралачке примјене у различитим околностима.

(2) Оцјену врлодобар (4) добија ученик:

а) који је у цјелини усвојио основна знања, вјештине и способности и усвојио више од половине од проширених, односно продубљених знања, вјештина и способности, а према програму предмета,

б) чија су знања, вјештине и способности на нивоу самосталне репродукције, разумијевања и примјене, односно који:

- 1) уочава битно,
- 2) лако разумије, закључује и репродукује чињенице, дате дефиниције и законе,
- 3) критички анализира чињенице и формулише правила,
- 4) лако се усмено и писмено изражава,
- 5) испољава активности на већини часова у идејама и рјешењима на нов начин,
- 6) самостално и уз помоћ наставника практично примјењује знања, вјештине и способности у истим и сличним ситуацијама,
- 7) испољава интересовање и упорност у савлађивању предвиђених садржаја и програма и
- 8) који је овладао предвиђеним психомоторним вјештинама способностима у руковању средствима и техникама рада на нивоу самосталне примјене.

(3) Оцјену добар (3) добија ученик:

а) који је у цјелини усвојио основна знања, вјештине и способности половине од проширених знања, вјештине и способности, а према програму предмета, и

б) чија су знања, вјештине и способности на нивоу самосталне репродукције и разумијевања уз помоћ наставника, односно на нивоу могућности ученика да:

- 1) схвати значење научених садржаја, објашњења и да их повезује,
- 2) уочава битно, а у ситуацијама анализа, апстраховања и закључивања захтијева посебно залагање наставника и додатну помоћ,
- 3) има тешкоћа у брзом и течном усменом и писменом изражавању и
- 4) који је овладао одређеним психомоторним вјештинама и способностима у руковању средствима и техникама рада на нивоу примјене.

(4) Оцјену довољан (2) добија ученик:

а) који је усвојио основна знања, вјештине и способности, а према програму предмета,

б) чија су знања, вјештине и способности на нивоу репродукције уз наставникову помоћ, односно који:

- 1) испољава тешкоће у анализи чињеница, података, њиховом уопштавању и закључивању,
- 2) има склоност ка пасивном памћењу и механичком репродуковању,

- 3) има тешкоће у усменом и писменом изражавању,
- 4) испољава несналажење у новим ситуацијама и
- 5) који је овладао предвиђеним психомоторним вјештинама и способностима у руковању средствима и техникама рада уз помоћ наставника.

(5) Оцјену недовољан (1) добија ученик који није усвојио основна знања, вјештине и способности довољне за остваривање минималних циљева програма.

Члан 14.

Ако више од 50% родитеља истог одјељења сматра да оцјењивање ученика од неког наставника није у складу са овим правилником и о томе се изјасни на родитељском састанку, одјељенски старјешина је дужан затражити да се о томе изјасни одјељенско вијеће.

Члан 15.

(1) Усмено провјеравање и оцјењивање ученика спроводи се по правилу на сваком наставном часу без најаве.

(2) У једном дану ученик може бити оцијењен из највише два наставна предмета.

(3) У све облике писменог провјеравања и оцјењивања, ученик и родитељ имају право увида.

(4) Ученик и/или родитељ имају право тражити детаљно образложење оцјене.

Члан 16.

(1) Ако након спроведене писмене провјере знања више од половине ученика добије недовољну оцјену, писмена провјера се понавља, а резултати претходне провјере не уносе се у именик ученика без његовог пристанка.

(2) Понављање писмене провјере врши се после додатног понављања и утврђивања садржаја наставног програма који су били на претходној провјери.

(3) Након једном поновљене писмене провјере добијене оцјене се уписују у одјељенску књигу као коначне.

Члан 17.

(1) У једној седмици писмено се може провјеравати и оцјењивати знање ученика највише три пута.

(2) У једном дану писмене се провјере могу спроводити само из једног предмета.

Члан 18.

(1) Након усмене провјере оцјена се уписује у одговарајућу рубрику у одјељенску књигу и то на наставном часу одмах након провјере, а код писмених и других облика провјеравања, најкасније осам дана након провјере.

(2) Ученик има право приговора на оцјену, те од наставника затражити образложење оцјене.

(3) Закључну оцјену за сваки наставни предмет на крају полугодишта и на крају школске године предлаже наставник који је изводио наставу.

(4) Ако је наставник који је изводио наставу спријечен, закључну оцјену предлаже, одјељенски старјешина.

(5) Приједлог закључне оцјене из наставног предмета изводи се и јавно објављује на задњем наставном часу.

Члан 19.

(1) Након спроведеног поступка утврђивања оцјена из појединог предмета, општи успјех утврђује одјељенско вијеће, а верификује наставничко вијеће, јединственом оцјеном заокруженом на двије децимале, и то:

- а) од 1,50 до 2,49 – довољан (2),
- б) од 2,50 до 3,49 – добар (3),
- в) од 3,50 до 4,49 – врлодобар (4) и
- г) од 4,50 до 5,00 – одличан (5).

Члан 20.

(1) Ако наставничко вијеће, на основу захтјева родитеља о преиспитивању утврђене оцјене ученика из појединачног наставног предмета утврди другачију оцјену у поступку поновног спровођења оцјењивања, и измијени закључну оцјену, школа издаје ученику ново свједочанство, а у матичној књизи и другој документацији се исправља претходно уписана оцјена.

(2) Директор школе овјерава печатом и потписом исправљену оцјену у матичној књизи и другој документацији.

Члан 21.

(1) Систематско и континуирано праћење, вредновање и оцјењивање рада и резултата ученика у настави обавља предметни наставник, јавно и уз образложење, исказује и евидентира постигнућа ученика у одјељенску књигу.

(2) У оцјењивању ученика, наставник, односно испитивач се служи усменим провјеравањем постигнућа ученика, писменим провјеравањем знања и способности из предмета за које је то утврђено наставним програмом, серијама задатака објективног типа, тестовима знања, извођењем лабораторијских вјежби, израдом практичних радова и на други начин прописан наставним програмом.

Члан 22.

Извршено провјеравање знања ученика задацима објективног типа и тестовима знања претвара се у бројчане оцјене по обрасцу:

- а) 0% до 40% – недовољан (1),
- б) 41% до 55% – довољан (2),
- в) 56% до 70% – добар (3),
- г) 71% до 85% – врлодобар (4), и
- д) 86% до 100% – одличан (5).

Члан 23.

Закључна оцјена из наставног предмета се не може утврдити само на основу једног облика провјере знања.

Члан 24.

Ученику се не може смањити оцјена из наставног предмета због непримјереног понашања у школи или неиспуњавања обавеза према ваннаставним облицима рада.

Члан 25.

(1) Владање ученика изражава се описном оцјеном:

- а) примјерно,
- б) врло добро,
- в) добро,
- г) задовољава и
- д) не задовољава.

(2) Владање ученика оцјењује се на основу сљедећих елемената:

- а) однос према правима других,
- б) однос према раду:
  - 1) похађању наставе,
  - 2) прибору и књигама,
  - 3) извршавању обавеза према могућностима,
- в) однос према другим ученицима:
  - 1) уважавање,
  - 2) толеранција,
  - 3) подршка,
  - 4) поштовање,
  - 5) иницијатива,
  - 6) критичност,
  - 7) демократичност,
  - 8) хуманост,
  - 9) предузимљивост,
  - 10) учешће у креирању међусобних односа ученика у одјељењу,
  - 11) комуникација,
  - 12) ненасиље,
- г) однос према наставницима и другим радницима школе, посредством:
  - 1) сарадње,
  - 2) комуникације,
  - 3) приступа рјешавања проблема,
  - 4) уважавања,
  - 5) толеранције,
  - 6) однос према раду наставника и другом особљу,
- д) однос према школској имовини:
  - 1) намјештају,
  - 2) објектима и наставним средствима и
- ђ) однос према ширем друштвеном и природном окружењу.

(3) О свим елементима и показатељима утврђивања владања ученика одлучује одјељенско вијеће, а о екстремним проблемима у понашању ученика, што укључује и искључење из школе одлучује наставничко вијеће.

Члан 26.

Закључну оцјену владања ученика, на приједлог одјељенског старјешине, утврђује одјељенско вијеће, а верификује наставничко вијеће.

Члан 27.

(1) Оцјена из владања се смањује у случају када је ученику изречена васпитно-дисциплинска мјера за повреду обавезе ученика и неоправданог изостајања са наставе и других облика васпитно-образовног рада, и то:

а) за опомену или укор одјељенског старјешине и неоправдано изостајање са наставе од шест до десет часова и за неизвршавање школских обавеза, владање се оцјењује описном оцјеном врло добро,

б) за укор одјељенског вијећа и неоправдано изостајање са наставе од 11 до 15 часова и за повреде обавеза, владање се оцјењује описном оцјеном добар,

в) за укор директора или наставничког вијећа школе и неоправдано изостајање са наставе од 16 часова до 21 час и за теже повреде обавеза, владање се оцјењује описном оцјеном задовољава,

г) за укор директора или наставничког вијећа школе и неоправдано изостајање са наставе од 21 час до 26 часова и за теже повреде обавеза, владање се оцјењује описном оцјеном не задовољава,

д) ако ученик неоправдано изостане са наставе више од 26 часова, престаје му статус редовног ученика.

(2) У случају да ученик направи тежу повреду обавезе, наставничко вијеће школе доноси васпитно-дисциплинску мјеру искључење ученика из школе.

(3) Оцјена из владања се поправља када дође до позитивних промјена у понашању ученика.

(4) Општи успјех ученика не утиче на оцјену из владања, нити оцјена из владања утиче на општи и појединачни успјех ученика.

Члан 28.

(1) Када је утврђена оцјена погрешно уписана, поништава се прецртавањем и овјерава потписом директора и печатом школе.

(2) Овако утврђена оцјена мора бити записнички констатована и образложена у записнику одјељенског вијећа.

Члан 29.

Директор, педагог и одјељенски старјешина су обавезни да:

а) стално прате оцјењивање ученика,

б) подстичу наставнике да ученике редовно оцјењују и да на прописан начин евидентирају оцјене и

в) о оцјењивању обавјештавају ученика и његовог родитеља.

Члан 30.

Ученик који је незадовољан закључном оцјеном на крају другог полугодишта може захтијевати од директора школе да га испита и оцијени комисија, на начин и у року који је прописан чланом 60. Закона.

Члан 31.

Провјеравање и оцјењивање знања, вјештина и способности ученика врши се и полагањем разредног, поправног, допунског и годишњег испита.

Члан 32.

Испит може бити усмени, писмени и практични, односно може се састојати из писменог, практичног и усменог дјела, у складу са наставним планом и програмом.

Члан 33.

(1) Испит из члана 32. овог правилника ученик полаже пред испитном комисијом коју именује наставничко вијеће школе.

(2) Испитну комисију чине најмање три члана: предсједник, испитивач и стални члан.

(3) Испитивач за полагање разредног, поправног, допунског и годишњег испита мора имати прописану стручну спрему, а предсједник или стални члан комисије исту или стручну спрему сродног наставног предмета.

Члан 34.

(1) Писмени дио испита полаже се из предмета или модула који по наставном плану и програму имају и овај облик провјеравања и оцјењивања знања, вјештина и способности.

(2) За писмени дио испита испитивач, односно стручни актив наставника тог предмета предлаже три теме, односно три групе питања.

(3) Испитна комисија врши избор теме, односно групу задатака за писмени дио испита, што се евидентира у записник о испиту.

(4) Писмени дио испита, по правилу, траје један наставни час, односно онолико колико је предвиђено наставним програмом одређеног наставног предмета.

(5) Испитивач или члан испитне комисије обавезно присуствује писменом дијелу испита.

Члан 35.

(1) За усмени дио испита испитивач припрема списак питања или задатака из садржаја наставног програма предмета или модула који ученик полаже.

(2) На усменом испиту ученик добија, по правилу, по три питања из сваког наставног предмета или модула који полаже, а питања се налазе на једнообразним листићима, овјерена печатом школе, које ученик бира пред испитном комисијом.

(3) Број листића мора бити за пет већи од броја ученика који су приступили полагању усменог дијела испита.

(4) Ученик може једном промијенити испитни листић након извлачења, а што се може узети у обзир приликом закључивања оцјене.

Члан 36.

(1) Поступак за полагање писменог испита из члана 35. овог правилника важи и за полагање практичног испита.

(2) Вријеме потребно за рјешавање, односно израду практичног рада одређује испитна комисија записнички и то прије почетка испита, означавајући то на испитном листићу, у складу са наставним планом и програмом.

(3) Ученик ради практични задатак у школској радионици, или у предузећу, установи или на другом мјесту гдје за то постоје одговарајући материјално-технички, односно технолошки услови, у присуству најмање једног члана комисије.

Члан 37.

(1) У току једног дана ученик може полагати практични дио испита са усменим образложењем, односно одбраном, или писмени дио испита из два предмета, или усмени дио из три предмета, или писмени дио испита из једног и усмени дио испита из два предмета.

(2) У току једног дана комисија може испитати највише 20 ученика.

Члан 38.

Начин и критеријуми вредновања и оцјењивања ученичких знања и вјештина, путем полагања испита врши се у складу са одредбама овог правилника.

Члан 39.

(1) Испитна комисија, након завршеног испита, утврђује оцјену, на приједлог испитивача.

(2) Предсједник комисије једногласно утврђену оцјену саопштава ученику.

(3) Ако један од чланова комисије не прихвата предложену оцјену, издваја своје мишљење у писаној форми у записник о испиту.

(4) О издвојеном мишљењу члана испитне комисије за полагање одлучује директор школе, на приједног наставничког вијећа, уз прибављено мишљење одјељенског вијећа.

Члан 40.

(1) Разредни испит полаже ученик у складу са одредбама Закона.

(2) Разредни испит полаже и изузетно успјешан ученик који убрзано завршава школовање у одређеном занимању.

(3) Допунски испит полаже ученик који има најмање општи успјех врлодобар, а жели да промијени занимање.

Члан 41.

(1) Разредни испити из члана 40. став 1. овог правилника полажу се у јунском и августовском року.

(2) Разредни испит из члана 40. става 2. овог правилника ученици полажу у јануарском, јунском и августовском року.

(3) Испити се могу организовати само у данима када нема редовне наставе за ученике.

(4) Допунске испите у априлском року могу полагати ученици који по одлуци наставничког вијећа полажу разлику испита за друго занимање.

Члан 42.

(1) Поправни испит полаже ученик који на крају другог полугодишта или на разредном испиту има највише двије недовољне оцјене из наставних предмета.

(2) Ученици који нису завршили разред, полажу поправни испит у августовском, а ученици завршног разреда, у јунском или августовском испитном року или у року који одреди наставничко вијеће.

Члан 43.

Допунски испит се може полагати у трајању, на начин и по програму који утврди наставничко вијеће школе.

Члан 44.

(1) Годишњи испит на крају наставне године полажу ученици музичке школе, а ученици балетске школе полажу контролни и годишњи испит из главног предмета – инструмента, односно соло пјевања, односно балета – играчких умијећа, утврђених наставним програмом.

(2) Ученици школе за музичке, односно балетске таленте полажу годишњи испит из свих стручних предмета, утврђених наставним програмом.

Члан 45.

(1) Предуслов за полагање испита члана 44. став 1. овог правилника је извршена обавеза ученика утврђена наставним програмом: најмање два пута годишње учествује у музичким, односно балетским смотрима, интерним или јавним музичким, односно балетским часовима, колоквијумима, концертима, интерним такмичењима и другим активностима које школа организује.

(2) Ако ученик није учествовао у активностима из става 1. овог члана, не може полагати годишњи испит из инструмента, односно соло пјевања, односно балета.

(3) Наставничко вијеће може ослободити ученика полагања контролног и годишњег испита из предмета из кога је те школске године освојио једно од прва три мјеста на републичком или међународном такмичењу, или ако је одржао јавни концерт, односно извео јавни балетски програм у другом полугодишту текуће школске године.

Члан 46.

Школа обавјештава Републички педагошки завод и просвјетног инспектора о времену, мјесту и распореду одржавања свих испита најкасније десет дана прије почетка испита.

Члан 47.

Записник о полагању, разредног, поправног, допунског и годишњег испита води стални члан испитне комисије.

Члан 48.

Ступањем на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи („Службени гласник Републике Српске“, бр. 28/01 и 22/02).

Члан 49.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Број: 07.021/020-1971/13
Датум: 01. 08. 2013. године

МИНИСТАР

Горан Мутабџија

ОБРАЛОЖЕЊЕ
ПРАВИЛНИКА О ОЦЈЕЊИВАЊУ УЧЕНИКА У НАСТАВИ И ПОЛАГАЊУ
ИСПИТА У СРЕДЊОЈ ШКОЛИ

I ЗАКОНСКИ ОСНОВ

Законски основ за доношење овог правилника садржан је у члану 60. став 11. Закона о средњем образовању и васпитању („Службени гласник Републике Српске“, број 74/08, 106/09 и 104/11) и члану 82. став 2. Закона о републичкој управи („Службени гласник Републике Српске“, 118/08, 74/10 и 86/10).

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ

Законом о средњем образовању и васпитању прописано је доношење Правилника о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи.

III УСКЛАЂЕНОСТ СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

Према Мишљењу Министарства за економске односе и регионалну сарадњу број: 17.03-020-1986/13 од 07. августа 2013. године, у дијелу секундарних извора права Европске уније, није установљено да постоје обавезујући извори права, због чега у релевантном дијелу Изјаве о усклађености стоји оцјена „непримјенљиво“.

IV ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРЕДЛОЖЕНИХ РЈЕШЕЊА

Чланом 1. Правилника утврђује се начин и критеријуми оцјењивања ученика у настави и начин и вријеме полагања испита у средњој школи.

Чланом 2. дефинисано је да се у школи полагају разредни, завршни, матурски, поправни, допунски испит и годишњи испит и да се полагање матурског и завршног испита регулише посебним прописима о садржају и начину полагања завршног и матурског испита.

Чланом 3. дефинисано је вредновање ученичких постигнућа које се састоји од праћења, провјеравања и оцјењивања.

Чланом 4. дефинисан је начин оцјењивања ученика на часу, као индивидуално или групно. Такође је дефинисано да се оцјењивање остварује кроз разговор, израду писаних, графичких, практичних, техничких и других задатака, рјешавање задатака објективног типа, вишеминутно контролно провјеравање знања, наступе презентације, тестове, интервјуе, есеје и извођење и друге одговарајуће облике и поступке у складу са наставним програмом предмета.

Чланом 5. је дефинисано да се током спровођења провјеравања и оцјењивања знања, вјештина и способности ученика обавезно се поштује личност ученика, уважава и подстиче ученикова способност и развија осјећај самопоуздања, омогућава ученику да се сам јави за провјеру знања, омогућава ученику да разговара са наставником у поступку утврђивања оцјене, помаже ученику да процјењује рад других ученика и да може дати јасну и објективну повратну информацију, даје јасна повратна информација ученицима и родитељима о томе шта је ученик савладао, а у чему му је потребна помоћ, оспособљава се ученик за самоучење, самовредновање и самопроцјену свог знања, вјештина и способности и процјену знања других ученика у складу са њиховим индивидуалним могућностима, подстиче ученика на активно учествовање у свим облицима васпитно-образовног рада и јавно саопштава оцјена.

Чланом 6. прописано је да је праћење и оцјењивање ученика из наставних предмета је сталан процес.

Чланом 7. прописани су основни елементи вредновања ученичких знања, вјештина и способности и њихове примјене. Такође, ставом 2. истог члана, дефинисан је успјех ученика у оцјењивању практичног рада или његовог дијела, експеримента, или извођења лабораторијске и друге вјежбе оцјењује се на основу примјене ученичког знања у извођењу задатка, самосталности и приказаних вјештина, кориштење материјала и алата, инструмената и других помагала, те примјене мјера заштите према себи, другима и животној средини.

Чланом 8. дефинисан је модул који је заокружена цјелина учења која може да стоји самостално или у вези са другим модулима.

Чланом 9. прописано је да, ако ученик има недовољну оцјену из једног или два предмета, упућује се на поправни испит из тог/тих предмета.

Чланом 10. дефинисано је учешће ученика у изради пројектног задатка које је обавезно и начин оцјењивања.

Чланом 11. прописано је утврђивање закључне оцјене из предмета на крају првог полугодишта која се изводи као аритметичка средина свих добијених оцјена. Истим чланом ставом 2. прописано је да се закључна оцјена на крају другог полугодишта изводи као аритметичка средина оцјена добијених у другом полугодишту и закључне оцјене на крају првог полугодишта.

Чланом 12. дефинисано је да се успјех ученика у учењу из наставних предмета у току наставе и на крају сваког полугодишта оцјењује се описном и бројчаном оцјеном: одличан (5), врлодобар (4), добар (3), довољан (2) и недовољан (1).

Чланом 13. прописан је ниво усвојених знања потребних за наведене оцјене.

Чланом 14. ставом 1. дефинисано је да, ако више од 50% родитеља истог одјељења сматра да оцјењивање ученика од стране неког наставника није у складу са овим правилником и о томе се изјасни на родитељском састанку, одјељењски старјешина је дужан затражити да се о томе изјасни одјељењско вијеће.

Чланом 15. дефинисано је да усмено провјеравање и оцјењивање ученика проводи се у правилу на сваком наставном часу без најаве. Такође, прописано је да у једном дану ученик може бити оцјењен из највише два наставна предмета и да у све облике писменог провјеравања и оцјењивања, ученик и родитељ имају право увида, те могу тражити детаљно образложење оцјене.

Чланом 16. ставом 1. прописано је да ако након проведене писмене провјере знања више од половине ученика добије недовољну оцјену, писмена провјера се понавља. Резултати претходне провјере не уносе се у именик ученика без његовог пристанка. Ставом 2. истог члана дефинисано је понављање писмене провјере, које се врши после додатног понављања и утврђивања садржаја наставног програма који су били на претходној провјери. Такође, ставом 3. дефинисано је да се након једном поновљене писмене провјере добијене оцјене уписују у одјељењску књигу као коначне.

Чланом 17. дефинисано је да се у једној седмици писмено може провјеравати и оцјењивати знање ученика највише три пута и да у једном дану писмене се провјере могу проводити само из једног предмета.

Чланом 18. дефинисано је да се након усмене провјере оцјена уписује у одговарајућу рубрику у одјељењску књигу и то на наставном часу одмах након провјере, а код писмених и других облика провјеравања, најкасније осам дана након провјере. Ставом 2. дефинисано је да ученик има право приговора на оцјену, те од наставника затражити образложење оцјене. Такође ставом 3. дефинисано је да закључну оцјену за сваки наставни предмет на крају полугодишта и на крају школске године предлаже наставник који је изводио наставу. Ако је наставник који је изводио наставу спријечен, закључну оцјену предлаже, одјељењски старјешина. Ставом 4. прописано је да се приједлог закључне оцјене из наставног предмета изводи и јавно објављује на задњем наставном часу.

Чланом 19. прописано је да наконведеног поступка утврђивања оцјена из појединог предмета, општи успјех утврђује одјељењско вијеће, а верификује наставничко вијеће, јединственом оцјеном заокруженом на двије децимале и то:

- а) од 1,50 до 2,49 – довољан (2)
- б) од 2,50 до 3,49 – добар (3)
- в) од 3,50 до 4,49 – врлодобар (4)
- г) од 4,50 до 5,00 – одличан (5).

Чланом 20. ставом 1. дефинисано је да, ако наставничко вијеће, на основу захтјева родитеља о преиспитивању утврђене оцјене ученика, из појединачног наставног предмета утврди другачију оцјену у поступку поновног провођења оцјењивања, и измјени закључну оцјену, школа издаје ученику ново свједочанство, а у матичној књизи и другој документацији се исправља претходно уписана оцјена. Такође ставом 2. истог члана прописано је да директор школе овјерава печатом и потписом исправљену оцјену у матичној књизи и другој документацији.

Чланом 21. дефинисано је систематско и континуирано праћење, вредновање и оцјењивање рада и резултата ученика у настави, које обавља предметни наставник, јавно и уз образложење, исказује и евидентира постигнућа ученика у одјељењску књигу. Такође ставом 2. прописано је да у оцјењивању ученика, наставник, односно, испитивач се служи усменим провјеравањем постигнућа ученика, писменим провјеравањем знања и способности из предмета за које је то утврђено наставним програмом, серијама задатака објективног типа, тестовима знања, извођењем лабораторијских вјежби, израдом практичних радова и на други, наставним програмом прописани начин.

Чланом 22. дефинисано је да се извршено провјеравање знање ученика задацима објективног типа и тестовима знања претвара се у бројчане оцјене по образцу:

- а) 0% – 40% - недовољан (1),
- б) 41% - 55% - довољан (2),
- в) 56% - 70% - добар (3),
- г) 71% - 85% - врлодобар (4), и
- д) 86% - 100% - одличан (5).

Чланом 23. прописано је да се закључна оцјена из наставног предмета не може утврдити само на основу једног облика провјере знања.

Чланом 24. прописано је да се ученику не може смањити оцјена из наставног предмета због непримјереног понашања у школи или неиспуњавања обавеза према ваннаставним облицима рада.

Чланом 25. прописано је начин и елементи оцјењивања владање ученика које се изражава описном оцјеном и то: примјерно, врло добро, добро, задовољава, и не задовољава.

Чланом 26. прописано је да закључну оцјену владања ученика, на приједлог одјељењског старјешине, утврђује одјељењско вијеће, а верификује наставничко вијеће.

Чланом 27. прописано је да:

- а) за опомену или укор одјељењског старјешине и неоправдано изостајање са наставе од 6-10 часова и за неизвршавање школских обавеза, владање се оцјењује описном оцјеном врло добар,
- б) за укор одјељењског вијећа и неоправдано изостајање са наставе од 11-15 часова и за повреде обавеза, владање се оцјењује описном оцјеном добар,
- в) за укор директора или наставничког вијећа школе или неоправдано изостајање са наставе од 16-21 часова и за теже повреде обавеза, владање се оцјењује описном оцјеном задовољава,
- г) за укор директора или наставничког вијећа школе или неоправдано изостајање са наставе од 21-26 часова и за теже повреде обавеза, владање се оцјењује описном оцјеном не задовољава,
- д) ако ученик неоправдано изостане са наставе више од 26 часова, престаје му статус редовног ученика. У случају да ученик направи тежу повреду обавезе,

наставничко вијеће школе доноси васпитно-дисциплинску мјеру искључење ученика из школе.

Истим чланом ставом 2. је прописано је да оцјена из владања се поправља када дође до позитивних промјена у понашању ученика. Ставом 3. је дефинисано да општи успјех ученика не утиче на оцјену из владања, нити оцјена из владања утиче на општи и појединачни успјех ученика.

Чланом 28. дефинисано је поступак погрешно уписане оцјене.

Чланом 29. прописано је обавеза директора, педагога и одјељењског старјешине да стално прате оцјењивање ученика, подстичу наставнике да ученике редовно оцјењују и да на прописан начин евидентирају оцјене и о оцјењивању обавјештавају ученика и његовог родитеља.

Чланом 30. дефинисано је да ученик који је незадовољан закључном оцјеном на крају другог полугодишта може захтијевати од директора школе да га испита и оцијени комисија на начин и у року прописаним чланом 60. Закона.

Чланом 31. дефинисано је провјеравање и оцјењивање знања, вјештина и способности ученика, које се врши полагањем разредног, поправног, допунског и годишњег испита.

Чланом 32. прописано је да испит може бити усмени, писмени и практични, односно може се састојати изписменог, практичног и усменог дјела, у складу са наставним планом и програмом.

Чланом 33. прописан је начин полагања испита пред испитном комисијом.

Чланом 34. прописан је начин полагања писменог дијела испита.

Чланом 35. прописан је начин усменог дијела испита.

Чланом 36. прописан је начин полагања практичног испита.

Чланом 37. дефинисано је да у току једног дана ученик може полагати, практични дио испита са усменим образложењем, односно одбраном, или писмени дио испита из два предмета, или усмени дио из три предмета, или писмени дио испита из једног и усмени дио испита из два предмета. Такође, у току једног дана комисија може испитати највише двадесет ученика.

Чланом 38. дефинисани су начин и критеријуми вредновања и оцјењивања ученичких знања, умјећа и вјештина, путем полагања испита врши се у складу са одредбама овог правилника.

Чланом 39. прописан је начин утврђивања оцјене, након завршеног испита.

Чланом 40. дефинисан је начин полагања разредног и допунског испита, којег ученик полаже у складу са одредбама Закона.

Чланом 41. прописани су рокови полагања разредних и допунских испита.

Чланом 42. прописано је да поправни испит полаже ученик који на крају другог полугодишта или на разредном испиту има највише двије недовољне оцјене из наставних предмета. Такође, прописано је ученици који нису завршили разред, полажу поправни испит у августовском, а ученици завршног разреда, у јунском или августовском испитном року или у року које одреди наставничко вијеће.

Чланом 43. прописано је да се допунски испит може полагати у временском трајању на начин и по програму којег утврди наставничко вијеће школе.

Чланом 44. прописано је да годишњи испит на крају наставне године полажу ученици музичке школе, а ученици балетске школе полажу контролни и годишњи испит из главног предмета - инструмента, односно соло пјевања, односно балета - играчких умјећа, утврђених наставним програмом. Такође, прописано је да ученици школе за музичке, односно балетске таленте полажу годишњи испит из свих стручних предмета, утврђених наставним програмом.

Чланом 45. прописано је да је предуслов за полагање годишњег испита је извршена обавеза ученика утврђена наставним програмом: најмање два пута годишње учествује у музичким, односно балетским смотрама, интерним или јавним музичким, односно балетским часовима, колоквијумима, канцертима, интерним такмичењима и другим активностима

које школа организује. Такође, истим чланом ставом 2. прописано је ако ученик није учествовао у активностима из претходног става, не може полагати годишњи испит из инструмента, односно соло пјевања, односно балета. Ставом 3. дефинисано је да Наставничко вијеће може ослободити ученика полагања контролног и годишњег испита из предмета из кога је те школске године освојио једно од прва три мјеста на републичком или међународном такмичењу, или ако је одржао јавни концерт, односно извео јавни балетски програм у другом полугодишту текуће школске године.

Чланом 46. прописано је да школа обавјештава Републички педагошки завод просвјетног инспектора о времену, мјесту и распореду одржавања свих испита најкасније десет дана прије почетка испита.

Чланом 47. дефинисано је да записник о полагању, разредног, поправног, допунског и годишњег испита води стални члан испитне комисије.

Чланом 48. Дефинисано је да ступањем на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи („Службени гласник Републике Српске“, број 28/01 и 22/02).

Чланом 49. дефинисано је ступање на снагу овог правилника.

V УЧЕШЋЕ ЈАВНОСТИ И КОНСУЛТАЦИЈЕ У ИЗРАДИ

Приликом израде овог правилника испуњени су услови из члана 4. Смјерница за поступање републичких органа управе о учешћу јавности и консултацијама у изради закона („Службени гласник Републике Српске“, бр. 123/08 и 73/12). Министарство просвјете и културе је овај правилник објавило на интернет страници Владе Републике Српске, односно Министарства, те га је тако учинило доступним свим заинтересованим органима, организацијама и појединцима. На предложени Нацрт правилника није било примједби и сугестија.

V ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА

За реализацију овог правилника није потребно обезбиједити додатна финансијска средства.